

НАРЕДБА

№

**за придобиване на квалификация по професията
„ВОДАЧ НА МПС ЗА ОБЩЕСТВЕН ПРЕВОЗ”**

Раздел I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 840090 „Водач на МПС за обществен превоз” от област на образование „Транспорт” и професионално направление 840 „Транспортни услуги” съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 840090 „Водач на МПС за обществен превоз”, съгласно приложението към тази наредба, определя изискванията за придобиването на първа степен на професионална квалификация за специалностите 8400901 „Вътрешни и международни превози на пътници” и 8400902 „Вътрешни и международни превози на товари”.

Чл. 3. Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковата програма по чл. 10, ал. 3, т. 1 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват учебни планове и учебни програми за обучението по специалностите по чл. 2.

Раздел II

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНОТО ОБРАЗОВАТЕЛНО ИЗИСКВАНЕ

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определят професионалните компетенции в края на обучението по професията, които гарантират на обучаемия възможност за упражняване на професията 840090 „Водач на МПС за обществен превоз”.

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията „Водач на МПС за обществен превоз” определя общата, отрасловата и

специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);
2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОИ по чл. 1 се определят и входящото минимално образователно равнище, описанието на професията, целите на обучението, резултатите от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Учебните планове и учебните програми за обучение по професията, действащи към влизане в сила на тази наредба, се прилагат до разработване и утвърждаване на учебните планове и учебните програми по чл. 3.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3, във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

Проф. д-р Анелия Клисарова
Министър на образованието,
и науката

**ДЪРЖАВНО ОБРАЗОВАТЕЛНО ИЗИСКВАНЕ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ
ПО ПРОФЕСИЯТА „ВОДАЧ НА МПС ЗА ОБЩЕСТВЕН
ПРЕВОЗ”**

Професионално направление:		
840	Транспортни услуги	
Наименование на професията:		
840090	Водач на МПС за обществен превоз	
Специалности:		Степен на професионална квалификация:
8400901	Вътрешни и международни превози на пътници	Първа
8400902	Вътрешни и международни превози на товари	Първа

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за входящо минимално образователно равнище за ученици и за лица, навършили 16 години

За придобиване на първа степен на професионална квалификация по професията „Водач на МПС за обществен превоз” от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от ЗПОО, утвърден от министъра на образованието, младежта и науката със Заповед № РД 09-413/12.05.2003 г., изм. и доп. със Заповед № РД 09-04/08.01.2004 г., Заповед № РД 09-34/22.01.2004 г., Заповед № РД 09-255/09.04.2004 г., Заповед № РД 09-274/18.02.2005 г., Заповед № РД 09-1690/29.09.2006 г., Заповед № РД 09-828/29.06.2007 г., Заповед № РД 09-1891/30.11.2007 г., Заповед № РД 09-298/19.02.2009 г., Заповед № РД 09-1803/ 29.10.2009 г., Заповед № РД 09-621/18.05.2010 г., Заповед № РД 09-1728/01.12.2010 г., Заповед № РД 09-748/13.06.2011 г., Заповед РД 09-1805/09.12.2011 г., Заповед РД 09-638/23.05.2012 г. и Заповед № РД 09-59/21.01.2013 г., актуализирана със Заповед № РД 09-182/25.02.2013 г. и Заповед № РД 09-74 от 20.01.2014 г.) входящото минимално образователно равнище за ученици и за лица, навършили 16 години, е завършено основно образование.

1.2. Изисквания за входящо квалификационно равнище или професионален опит

За обучение по професията „Водач на МПС за обществен превоз” с придобиване на първа степен на професионална квалификация не се изисква лицата да притежават предишна професионална квалификация или професионален опит.

Лицата, кандидатстващи за обучение за придобиване на първа степен на квалификация по професията „Водач на МПС за обществен превоз”, трябва да притежават документ за правоспособност минимум категория “В”, съгласно Закона за движение по пътищата и Наредба № 37/2002 г. на Министерство на транспорта и съобщенията за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение (обн. ДВ, бр. 82/2002 г., изм. бр. 42/2004 г., изм. бр. 96/2004 г., изм. бр. 44/2006 г., изм. бр. 3/2008 г.).

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Придобилият първа степен на професионална квалификация по професията „Водач на МПС за обществен превоз” осъществява вътрешни и международни превози на пътници и на товари. При изпълнение на професионалните си задължения водачът на МПС за обществен превоз работи с технологична документация; извършва демонтаж, монтаж и контрол на техническото състояние на МПС; извършва дейности при техническото обслужване и безопасната експлоатация на МПС, като използва ефективно експлоатационни материали. При изпълнението на ежедневните задачи водачът спазва изискванията за здравословни и безопасни условия на труд, техника на безопасност, хигиена и охрана на труда, пожарна и аварийна безопасност.

Водачът на МПС за обществен превоз може да работи във всички търговски дружества с предмет на дейност експлоатация на автотранспортна техника. В своята дейност той използва широк спектър от материали, агрегати, съоръжения, инструменти и приспособления:

- материали: експлоатационни технически течности, електролити, добавки, миелци

препарати и др.;

- инструменти и приспособления: измерителни, механични, електрически, пневматични и др.; ръчни и преносими, универсални и специализирани инструменти за монтаж, демонтаж и техническо обслужване;

- агрегати и съоръжения, повдигателна и специализирана апаратура, миялна техника, предпазни средства и съоръжения.

За ефективно изпълнение на своите професионални задължения и отговорности водачът на МПС за обществен превоз трябва да притежава издръжливост за работа при еднообразна рутинна дейност, умение за вземане на решение (бързо и адекватно, при конкретна ситуация и среда), съобразителност и гъвкавост, умение за оформяне на документи, за работа с хора, за справяне с критични ситуации, отговорност и др.

Дейността на водача на МПС за обществен превоз обикновено е в рамките на законоустановената продължителност на работното време, но при определени ситуации, изискващи спешни и неотложни действия, се налага да работи на удължен работен ден, а също в празнични и почивни дни. Неговото работното време се урежда и с Регламент 561/2006 на Европейската Общност, Европейската спогодба за работата на екипажите на превозните средства, извършващи международни автомобилни превози (AETR) (ратифицирана със закон – ДВ, бр. 28 от 1995 г.), Наредба за организация на работното време на лицата, които извършват транспортни дейности в автомобилния транспорт на Министерството на транспорта, в сила от 01.01.2007 г., приета с ПМС № 244 от 11.09.2006 г., обн. ДВ, бр. 77 от 19 септември 2006 г., изменена и допълнена с Постановление № 324 от 01 декември 2011 г.

Работната среда, в която водачът на МПС за обществен превоз изпълнява своите професионални задължения, често включва:

- работа при завишени нива на шум и запрашеност, на работни площадки и обекти на открито при неблагоприятни атмосферни условия;
- манипулации с пожароопасни материали, химически агресивни и отровни течности;
- повишена концентрация на отровни изпарения на гориво-смазочни материали и изгорели газове от работа на ДВГ;
- продължително физическо натоварване и др.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

Лицата, придобили първа степен на квалификация по професията „Водач на МПС за обществен превоз”, могат да продължат обучението си за придобиване на професионална квалификация и по други професии/специалности от професионално направление 840 „Транспортни услуги“ и от професионално направление 525 „Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства“.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД - 2011), утвърдена със Заповед на министъра на труда и социалната политика № РД 01-931/27.12.2010 г., изм. и доп. със заповеди № РД 01-204 от 28.02.2011 г., РД 01-426 от 30.05.2011 г., РД 01-529 от 30.06.2011 г., РД 01-533/30.06.2011 г., РД-01-952 от 29.12.2011 г., РД-01-586 от 06.07.2012 г. и РД-01-1002 от 19.12.2012 г. и № РД01 – 979 от 21.12.2013 г.

Придобилите първа степен на професионална квалификация по професията „Водач на МПС за обществен превоз” могат да постъпват на работа на длъжности от следните единични групи от НКПД в Република България: Група 8322 Водачи на леки автомобили, вкл. таксита: 8322-2002 Шофьор, лек автомобил до 9 места; 8322-2003 Шофьор, линейка; 8322-2004 Шофьор, пощенски автомобил; 8322-2005 Шофьор, такси; 8322-2006 Шофьор, лекотоварен автомобил, 8322-2007 Шофьор, Куриер; Единична група 8331 „Водачи на автобуси и ватмани”: 8331-2002 Шофьор, автобус; 8331-2003 Шофьор, съчленен автобус; 8331-2006 Шофьор-инструктор; 8331-3007 Шофьор, самолетнообслужваща техника; Единична група 8332 Водачи на тежкотоварни автомобили: 8332-2001 Шофьор,

противопожарен автомобил; 8332-2002 Шофьор, платформа; 8332-2003 Шофьор, самосвал; 8332-2004 Шофьор, специален тежкотоварен автомобил; 8332-2005 Шофьор, тежкотоварен автомобил – 12 и повече тона; 8332-2006 Шофьор, товарен автомобил (международни превози); 8332-2007 Шофьор, цистерна; 8332-2008 Шофьор, тежкотоварен самосвал – 12 и повече тона, както и други подобни длъжности, допълнени при актуализацията на НКПД.

3. Цели на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка – единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава, спазва и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд;
- умее да формулира проблеми, задава въпроси, прави отчет за извършената работа, установява и поддържа делови отношения;
- познава основните икономически процеси и явления;
- познава специфичните национални и европейски нормативни документи, отнасящи се до упражняване на професията;
- познава трудовото законодателство, своите права и задължения;
- умее да работи в екип, като участва активно при разпределение на задачите, съдейства на членовете на екипа при изпълнението им, търси помощ от тях и носи отговорност;
- съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията си, участва във форми за продължаващо професионално усъвършенстване, уредени с Наредба № 41 от 04.08.2008 г. за условията и реда за провеждане на обучение на водачите на автомобили за превоз на пътници и товари и за условията и реда за провеждане на изпитите за придобиване на начална квалификация на Министерство на транспорта;
- притежава основни умения за интернет комуникация и за използване на компютър за работа с документи в електронен вид;
- спазва професионалната етика в работата си;
- познава правната уредба относно превоза на пътници и/или товари, отнасяща се до задълженията му като водач.

3.2. Цели на обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка – единна за всички професии от професионално направление „Транспортни услуги“

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава структурата и организацията на предприятието, правомощията на длъжностните лица;
- познава общото устройство на товарните автомобили, автобуси и ефективното използване на трансмисиите чрез добро познаване на характеристиките им;
- знае конструктивните особености на автомобилите, ремаркетата и автобусите;
- познава основните дейности за техническа поддръжка на автомобил и автобус;
- извършва техническо обслужване на транспортно средство;
- спазва правилата за безопасно движение по пътищата;
- познава теорията и управлението на товарен автомобил, ремарке и автобус;
- осигурява пътна и екологична безопасност;
- познава нормативната уредба относно превоза на пътници и/или товари, отнасяща се до задълженията му като водач на МПС.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията „Водач на МПС за обществен превоз“ задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- управлява превозното средство безопасно и с поведение, с което не застрашава живота и здравето на хората, не създава опасност за движението, не причинява имуществени вреди и опазва околната среда;
- познава правилата относно времето за управление, за почивка на водача и използването на тахографа;
- познава правилата за безопасно превозване на пътници, включително и при извършване на таксиметрови превози;
- - познава правилата за безопасно превозване на пътници и товари;
- попълва и ползва документите, изисквани при превоз на пътници и товари на територията на Република България и при международен превоз;
- прилага мерките, които трябва да се предприемат с превозваните пътници и товари в случай на ПТП;
- познава конструкцията и нормите във връзка с теглото и размерите на управлявания автобус, товарен автомобил и ремарке;
- умее правилно да използва ограничителя на скоростта;
- следи обхвата на видимостта в зависимост от габаритите на товарния автомобил, ремаркетото и автобуса;
- умее да разчита пътна карта и да планира маршрута;
- ползва електронни системи за навигация;
- познава видовете превози и отчита отговорността на водача при превоза на пътници и товари;
- познава маслата и течностите, използвани при експлоатация на товарните автомобили и автобусите;
- познава принципите на действие на спирачните уредби и извършва проверки на техническото състояние на товарния автомобил, ремаркетото и автобуса;
- познава методите за установяване на неизправност по товарния автомобил, ремаркетото и автобуса;
- познава правилата за експлоатация на МПС, свързани с опазването на околната среда и оптималната консумация на гориво;
- познава конструкцията и маркировката на автомобилните гуми.

3.4. Цели на обучението по задължителната чуждоезикова подготовка по професията „Водач на МПС за обществен превоз” – първа степен на професионална квалификация

След завършване на обучението по професията, обучаваният трябва да:

- ползва чужд език на ниво, позволяващо му да контактува ефективно в работна ситуация;
- чете и разбира основни термини на чужд език;

3.5. Цели на обучението по избираемата подготовка по професията „Водач на МПС за обществен превоз” – първа степен на професионална квалификация

След завършване на обучението по професията, обучаваният трябва да:

- познава същността и принципите на логистиката на товарните услуги;
- познава спецификата на електрическите превозни средства в сравнение с останалите видове автотранспортна и пътностроителна техника, дължаща се на електрическото задвижване;
- познава спецификата на транспортното обслужване при организиране на туристически пътувания с автобус.

4. Резултати от ученето

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
Общи за професия код 840090 „Водач на МПС за обществен превоз“	
<p>1. Познава и спазва нормативната уредба и изискванията за здравословни и безопасни условия на труд</p>	<p>1.1. Описва вредното въздействие на експлоатационни материали, газове и газови смеси, механични и химични отпадъци при експлоатация на МПС</p> <p>1.2. Оказва долекарска помощ при инциденти в резултат на експлоатацията и обслужването на МПС</p> <p>1.3. Спазва правилата за безопасна работа с инструменти, приспособления, апаратура и агрегати</p> <p>1.4. Прилага правилата за безопасност при движение по пътищата, знае значението на средствата за регулиране на движението по пътищата и на работните площадки и обекти</p> <p>1.5. Познава типовете произшествия при работа в транспортния сектор</p> <p>1.6. Познава материалните и финансови последици при пътно-транспортно произшествие (ПТП)</p> <p>1.7. Спазва ергономичните принципи, познава движенията и позите които представляват опасност</p> <p>1.8. Владее упражнения за повишаване на физическата годност и лична защита</p> <p>1.9 . Познава принципите на здравословното хранене</p> <p>1.10. Познава въздействието на алкохола, наркотиците и други вещества, които могат да повлияят върху поведението на водача</p> <p>1.11. Познава причините, симптомите и ефектите на умора и стрес</p> <p>1.12. Разпознава опасните ситуации, които могат да възникнат при експлоатацията и обслужването на МПС</p> <p>1.13. Ползва по предназначение лични предпазни средства и специална работна екипировка</p> <p>1.14. Обезопасява работното място и площадките за паркиране на МПС</p> <p>1.15. Знае правилата и процедурите за пожарна и аварийна безопасност и използва по предназначение съответните средства и системи</p> <p>1.16. Събира, съхранява и транспортира отпадните продукти съгласно изискванията за опазване на околната среда</p>
<p>2. Разчита технологична документация, подготвя и попълва отчетни документи</p>	<p>2.1. Разчита специфична технологична документация, превозни документи за съответния вид превоз и намира необходимата информация в нея</p> <p>2.2. Намира необходимата информация в стандарти, справочна и каталожна литература</p> <p>2.3. Води дневници, съставя графици и други отчетни документи</p>
<p>3. Подготвя и планира пътуването</p>	<p>3.1. Извършва преглед на системите, възлите и агрегатите, осигуряващи безопасното движение на МПС</p> <p>3.2. Проверява изправността на средствата за укрепване на товара и системите за отваряне и затваряне на вратите на автобуса</p> <p>3.3. Избира маршрута на пътуване съобразно графика за труд и почивка</p> <p>3.4. Проверява изправността на тахографа и го подготвя за работа</p>

	<p>3.5. Разчита тахографския лист и познава дигиталната карта</p> <p>3.6. Знае санкциите за неизползване, неправилно използване или подправяне на тахографа</p>
4. Извършва монтаж и демонтаж на механизми и системи от агрегатите на МПС	<p>4.1. Разпознава и избира необходимите за конкретните операции инструменти, приспособления и съоръжения</p> <p>4.2. Разпознава и избира необходимите за конкретните операции експлоатационни материали и резервни части</p> <p>4.3. Извършва безопасно почистване на детайли, механизми и агрегати</p> <p>4.4. Прилага в правилна последователност технологията и техниката за безопасен демонтаж и монтаж на възли и детайли</p>
5. Извършва контрол на техническото състояние на транспортното средство	<p>5.1. Описва критериите и оценява годността и безопасността на детайлите, механизмите, агрегатите и оборудването на МПС</p> <p>5.2. Ползва електронни системи за контрол на МПС</p> <p>5.3. Изготвя документи за отчитане експлоатационните срокове за годност на МПС</p>
6. Участва в техническото обслужване на МПС/ транспортно средство	<p>6.1. Разпознава и избира необходимите инструменти и приспособления</p> <p>6.2. Извършва безопасно почистване на детайли, механизми и агрегати</p> <p>6.3. Прилага в правилна последователност технологията и техниката за безопасно техническо обслужване на транспортното средство (почистване, смазване и регулировки)</p> <p>6.4. Попълва и оформя технологична документация за извършената работа</p>
7. Рационално управлява превозното средство на базата на изискванията за безопасност	<p>7.1. Знае характеристиките на предавателната система, криви свързани с въртящия момент, мощността и специфичната консумация на двигателя</p> <p>7.2. Познава областите на оборотомера за оптимално използване и диаграмите на отношението на предавателната кутия</p> <p>7.3. Познава специфичните характеристики на схемата на хидравличната вакуумна сервоспирачка и границите на използване на спиращка и забавители</p> <p>7.4. Знае комбинирано да използва спиращки и забавители и правилно използва отношението скорост/предавка</p> <p>7.5. Правилно използва инерцията на превозното средство и начините за забавяне и спиране по наклонени надолу участъци</p> <p>7.6. Правилно действа в случай на отказ</p> <p>7.7. Оптимизира разхода на гориво</p>
8. Ползва чужд език	<p>8.1. Ползва чужд език на ниво, позволяващо му да контактува ефективно в работна ситуация</p> <p>8.2. Чете и разбира основни термини на чужд език</p>
<p>Специфични за специалност код 8400901</p> <p>„Вътрешни и международни превози на пътници“</p>	
9. Разчита и използва технологична документация и	<p>9.1. Дефинира и спазва правилата за безопасност при движение по пътищата, разпознава значението на средствата за регулиране на движението по пътищата и на работните площадки и</p>

<p>нормативните актове за превоз на пътници</p>	<p>обекти</p> <p>9.2. Дефинира изискванията на нормативните документи за регистрация и контрол на превозното средство, както и на превозните документи за съответния вид превоз на пътници</p> <p>9.3. Разпознава опасните ситуации, които могат да възникнат при управление на превозното средство</p> <p>9.4. Спазва правилата за поведение при пътнотранспортни произшествия</p> <p>9.5. Разчита и спазва графика на движение и пътническите потоци</p> <p>9.6. Попълва и оформя технологична документация за извършената работа</p> <p>9.7. Познава и правилно превозва специфичните групи пътници</p> <p>9.8. Работи безопасно с оборудването на борда на превозното средство и обезопасителните колани</p> <p>9.9. Знае различните дейности, включващи превоз на пътници по шосе, преминаване на граници (международен транспорт)</p> <p>9.10. Знае изискванията към водача и изправността на превозното средство при извършване на таксиметров превоз и превоз с автомобил за бърза медицинска помощ</p>
<p>10. Създава условия за комфорт и безопасно превозва пътниците</p>	<p>10.1. Спазва времето за управление на МПС и времето за почивка на водача</p> <p>10.2. Спазва изискванията при работа с тахограф и/или дигитално устройство</p> <p>10.3. Отнася се вежливо с пътниците при извършване на различните видове превози, осигурява удобството и сигурността им</p> <p>10.4. Познава и правилно попълва документите, изисквани при превоз на пътници, включително и при таксиметровите превози</p> <p>10.5. Предвижда и разпознава опасните ситуации в пътното движение и реагира адекватно при възникването им</p> <p>10.6. Открива техническите неизправности, които застрашават безопасността на движението, и взема съответните мерки</p> <p>10.7. Съобразява управлението на автобуса с пътните условия, като не създава опасни ситуации</p> <p>10.8. Ползва електронна система за навигация</p> <p>10.9. Демонстрира отговорност при превоз на пътници и багажи, включително при извършване на таксиметрови превози</p> <p>10.10. Спазва стриктно правилата за превоз на деца, като се съобразява с техните възрастови, физически и психични особености</p> <p>10.11. Спазва стриктно правилата при таксиметров превоз и превоз с автомобил за бърза медицинска помощ</p> <p>10.12. Познава работата на електронните таксиметрови апарати с фискална памет</p>

<p>11. Отчита опасностите, произтичащи от пътя, превозното средство и средата на движение</p>	<p>11.1. Подготвя превозното средство за превоз на пътници според предписанията на производителя 11.2. Правилно използва уредите за управление и допълнително оборудване на превозното средство 11.3. Знае и спазва правилата за безопасно движение в населено и извън населено място 11.4. Предвижда опасностите при завой, наклони и препятствия на пътя 11.5. Управлява правилно и безопасно превозното средство</p>
<p>12. Поведение на водача при възникване на пътно-транспортно произшествие (ПТП)</p>	<p>12.1. Познава задълженията и отговорностите на водача за превоз на пътници при възникване на ПТП 12.2. Осигурява обезопасяване на участъка от пътя, като поставя необходимата сигнализация 12.3. Оказва долекарска помощ и осигурява превоз на пострадалите до медицинско заведение 12.4. Извършва административните процедури относно документиране на събитието</p>
<p>Специфични за специалност код 8400902 „Вътрешни и международни превози на товари“</p>	
<p>13. Разчита и използва технологична документация и нормативните актове за превоз на товари</p>	<p>13.1. Дефинира и спазва правилата за безопасност при движение по пътищата, познава средствата за регулиране на движението по пътищата и на работните площадки и обекти 13.2. Дефинира изискванията на нормативните документи за регистрация и контрол на товарния автомобил и ремаркетото, както и на превозните документи за съответния вид превоз на товари 13.3. Разпознава опасните ситуации, които могат да възникнат при управление на товарния автомобил и ремаркетото 13.4. Спазва правилата за поведение при пътнотранспортни произшествия 13.5. Разчита и спазва графиците на движение при превоз на товари 13.6. Познава и правилно попълва документите, изисквани при превоз на товари 13.7. Работи правилно с тахограф и дигитално устройство 13.8. Правилно планира маршрута с оглед спазване на срока за доставка на товара 13.9. Познава транспортните лицензии за експлоатация, международни транспортни разрешения, задълженията по стандартните договори за превоз на товари 13.10. Знае задълженията произтичащи от Конвенцията за договора за международен превоз на товари по шосе, изготвяне на международна товарителница, преминаване през граница и от изпращача на товара. 13.11. Знае задълженията на членовете на екипажа на МПС, превозващи опасни товари 13.12. Знае изискванията към водачите на МПС, превозващи опасни товари 13.13. Познава необходимите документи при превоз на опасни товари</p>
<p>14. Създава условия за</p>	<p>14.1. Спазва времето за управление на МПС и времето за почивка</p>

<p>безопасно превозване на товари</p>	<p>на водача</p> <p>14.2. Знае задълженията си при пътнотранспортно произшествие</p> <p>14.3. Осигурява необходимия обхват на видимост при превоз на товари</p> <p>14.4. Предвижда и разпознава опасните ситуации в пътното движение, преценява тяхната сериозност и реагира адекватно при възникването им</p> <p>14.5. Знае и спазва правилата за безопасно прикачване на ремарке или полуремарке</p> <p>14.6. Открива техническите неизправности, които застрашават безопасността на движението, и предприема съответните мерки</p> <p>14.7. Разчита пътна карта за движение по различни маршрути</p> <p>14.8. Ползва електронна система за навигация</p> <p>14.9. Знае и спазва правилата за безопасно движение в населено и извън населено място</p> <p>14.10. Поема отговорност при превоз на товари</p> <p>14.11. Изчислява полезния товар на превозното средство, общия обем и може правилно да разпредели товара</p> <p>14.12. Познава типовете опаковки и палети</p> <p>14.13. Познава основните категории стоки, които се нуждаят от закрепване и техниките за затягане и закрепване</p> <p>14.14. Правилно използва устройствата за манипулиране при товарене и разтоварване, закрепващите ленти и колани</p> <p>14.15. Правилно поставя и маха чергилото</p> <p>14.16. Познава изискванията свързани с превоза, товаренето, разтоварването и обработката на опасни товари</p> <p>14.17. Познава маркировката и етикетите на ППС при превоз на опасни товари</p>
<p>15. Отчита опасностите, произтичащи от пътя, превозното средство и средата на движение</p>	<p>15.1. Подготвя товарния автомобил и ремаркетото за превоз според предписанията на производителя</p> <p>15.2. Правилно използва уредите за управление и допълнителното оборудване на автомобила</p> <p>15.3. Знае и спазва правилата за безопасно движение в населено и извън населено място</p> <p>15.4. Предвижда опасностите при преодоляване на хоризонтални криви на пътя и такива под наклон</p> <p>15.5. Предвижда силите, които оказват въздействие на превозното средство в движение</p> <p>15.6. Правилно използва предавателното отношение в съответствие с товара на превозното средство и профила на пътя</p> <p>15.7. Предвижда последствията от претоварване на осите и изместването на центъра на тежестта</p> <p>15.8. Изчислява полезния товар на превозното средство, общия обем и правилно разпределя товара</p>
<p>16. Поведение на водача при възникване на пътнотранспортно произшествие (ПТП)</p>	<p>16.1. Познава задълженията и отговорностите на водача за превоз на товари при възникване на ПТП</p> <p>16.2. Осигурява обезопасяване на участъка от пътя, като поставя необходимата сигнализация</p> <p>16.3. Оказва долекарска помощ и осигурява превоз на пострадалите до медицинско заведение</p> <p>16.4. Извършва административните процедури относно</p>

5. Изисквания към материалната база

5.1. Учебен кабинет

5.1.1. Основно оборудване

Работно място за всеки обучаван (работна маса и стол), работно място за обучаващия (работна маса и стол), учебна дъска, шкафове, свободна стена за окачване на табла, екран за прожектиране, аудио-визуална техника и др. Учебният кабинет трябва да отговаря на изискванията на Наредба № 37/2002 г. на Министерство на транспорта и съобщенията за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение (Обн. ДВ, бр. 82/2002 г., изм. бр. 42/2004 г., изм. бр. 96/2004 г., изм. бр. 44/2006 г., изм. бр. 3/2008 г.).

5.1.2. Учебни помагала

Демонстрационни табла, схеми, слайдове, макети и модели, реални образци, учебни видеофилми, програмни продукти, каталози, инструкции, справочници, технически паспорти и др., съобразени с преподаваното учебно съдържание.

5.2. Учебна площадка (полигон) и учебни МПС

5.2.1. Учебна площадка

Учебната площадка трябва да е с твърдо покритие и при възможност да е оборудвана със съоръжения, които имитират различни пътни и атмосферни условия, което позволява успешно осъществяване на обучението. Учебната площадка трябва да отговаря на изискванията по Наредба №37 на Министерство на транспорта и съобщенията за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение (Обн. ДВ, бр. 82/2002 г., изм. бр. 42/2004 г., изм. бр. 96/2004 г., изм. бр. 44/2006 г., изм. бр. 3/2008 г.).

5.2.2. Учебни МПС

Обучаващите институции, които провеждат практическо обучение по професията „Водач на МПС за обществен превоз“ трябва да разполагат с автомобили, които да отговарят на изискванията на Наредба №37 на Министерство на транспорта и съобщенията за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение (Обн. ДВ, бр. 82/2002 г., изм. бр. 42/2004 г., изм. бр. 96/2004 г., изм. бр. 44/2006 г., изм. бр. 3/2008 г.).

6. Изисквания към обучаващите

6.1. По теория

Преподавателите по теория на професията трябва да притежават минимум образователно-квалификационна степен „бакалавър“ от област на висше образование „Технически науки“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления (обн. в ДВ, бр. 64 от 02.07.2002 г., посл. изм. и допълн. бр. 94 от 25.11.2005 г.) по специалности, съответстващи на учебните модули от специфичната задължителна професионална подготовка, да притежават Свидетелство за управление на моторно превозно средство; да не са осъждани за умишлени престъпления от общ характер и имат не по-малко от 3 години стаж в областта, в която ще преподават; да притежават професионална квалификация и/или професионална компетентност за обучение по темите

от учебното съдържание съгласно изискванията на Наредба № 37 от 2002 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение издадена от Министерството на транспорта и съобщенията (обн. ДВ бр. 82/2002 г.) и Наредба № 41 от 2008 г. за условията и реда за провеждане на обучение на водачите на автомобили за превоз на пътници и товари и за условията и реда за провеждане на изпитите за придобиване на начална квалификация, издадена от Министерството на транспорта (обн. ДВ, бр. 73/2008 г.)

6.2. По практика

Преподавателите по практика на професията трябва да притежават минимум образователно-квалификационна степен „бакалавър” от област на висше образование „Технически науки” от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления (обн. в ДВ, бр. 64 от 02.07.2002 г., посл. изм. и допълн. бр. 94 от 25.11.2005 г.) по специалности, съответстващи на учебните модули от специфичната задължителна професионална подготовка, да притежават Свидетелство за управление на моторно превозно средство от същата или по-висока степен, да не са осъждани за умишлени престъпления от общ характер и имат не по-малко от 5 години стаж като водачи на моторно превозно средство за съответната категория; да притежават професионална квалификация и/или професионална компетентност за обучение по темите от учебното съдържание съгласно изискванията на Наредба № 37 от 2002 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение издадена от Министерството на транспорта и съобщенията (обн. ДВ, бр. 82/2002 г.), и Наредба № 41 от 2008 г. за условията и реда за провеждане на обучение на водачите на автомобили за превоз на пътници и товари и за условията и реда за провеждане на изпитите за придобиване на начална квалификация, издадена от Министерството на транспорта (обн. ДВ, бр. 73/2008 г.).

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните знания и умения.